

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

Uredništvo se nahaja v Trstu ulica
Boschetto, 5 - Telefon 1570.
Upravišтво Dunaj V. Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina za celo leto 9.40 K.
za pol leta 4.70 K.
Pozamezna štev. 18 vin.

Delavstvu vseh avstrijskih narodov!

Delavci, Volilci!

Vlada barona Bienenrtha zagrešila je zločin nad vami. Zaprla vam je parlament in vas oropala jedinega orožja, s katerim se bojujejo od vas izbrani možje, za vaše človeške pravice. Malo številce frivolnih in brezvestnih politikonov jej je dala za to dobrodošlega povoda. In vlada vsa zadovoljna, da se jej je nudila prilika, zakriti pred javnostjo vso svojo nezmožnost, pograbila je kot argument prepire teh brezvestnežev v vašem parlamentu, pogrnala radi njih, vse vun in jim prepovedala vhod morebiti za dalje časa.

Delavci! Koliko desetletij ste se vendar trudili, in koliko žrtev je padlo v vaših vrstah, da ste izpodrinili iz parlamenta privilegirance in ste si ustvarili po splošni in jednaki volilni pravici, tako zastopstvo, ki je res zastopalo v vsakem pogledu vaše koristi. Kar ste imeli pričakovati dobrega, vse se vam je obetal od vašega ljudskega parlamenta. Najvažnejša vitalna vprašanja so se imela rešiti v najkrajšem času. Pričakovali ste nestrpnost rešitve starostnega in invaliditetnega zavarovanja, zakon odajstva za zavarovanje delavcev, uspešnih odredb proti draginji živil ter odpomoči proti pomanjkanju stanovanj in proti odirnim kartelom. Pričakovali ste reform darčnih zakonov, skrajšanja vojaške službene dobe. Vašim željam oziroma vašim zahtevam se je vlada že toliko uklonila, da je predložila poslanski zbornici zakonski načrt, po katerem se ima urediti zavarovanje delavcem proti bolezni in proti nezgodam, ter se ima uvesti tudi starostno in invaliditetno zavarovanje za delavce, obrtnike in kmetovalce. O celi vrsti socialnih in gospodarskih vprašanj se ima parlament posvetovati ter jih rešiti.

Vse to delo sedaj stoji! Nacionalni brezvestneži nemški in češki so preprečili vsako delovanje. Njim ni marljiva ljudska beda, ne pomislijo na gospodarsko krizo, ki pritiska razvoj narodov ob tla. Tisoče in tisoče delavcev je brez vsakega zaslužka in zopet tisoči in tisoči nimajo takega zaslužka, da bi mogli preživeti sebe in svoje stradalajoče družine. Ko so ti nacionalni lažiprijateljev svojih volilcev stopili v parlament so preprečili vsako njegovo uspešno delovanje z nujnimi predlogi in če jim ni zadostovali to, so se ti šovinistični sleparji v parlamentu prepirali kar po cele dneve, ako naj bodo napisali ob kaki lokalni železnici jedno ali pa dvojjezični. Istotako delajo tudi doma. Narodnost ščujejo proti narodnosti, večino proti manjšini, da se koljejo mej seboj, kakor ne dela niti brezumna živina. In sredstva za taka ščuvanja so vsakovrstna, za razumnega človeka tudi brezpomembna. Kake važnosti naj vendar ima to, če nemški dijak sme hoditi po Pragi s pisano kapo ali ne. In proti vsem tem preprirom nezmožna in sploh za delo nesposobna vlada nima na razolago drugih sredstev, nego rislice. Križem rok je ministerski predsednik gledal te šovinistične razgrajaje in le čakal, kedaj mu bode dana prilika, da udari z nasiljem med nje, in da v veliko veselje sovražnikov našega ljudskega parlamenta, istemu zapreči vsako nadaljnje delovanje. Ko so se šovinisti v državnem zboru prepirali, ali naj se uradniki na praški poštni direkciji v svojem službovanju poslužujejo nemškega ali češkega jezika in ko

je vsled tega v zbornici navstajal velikanski hrup, je vlada izrabila priliko v svoje sebične namene. Mesto da bi bila priznala svojo popolno nezmožnost in zahtevala, da se jo odslavi in vodstvo izroči v roke drugih mož je ostal ministerski predsednik in zaključil parlamentarno zasedanje. Tako je zopet enkrat narodni šovinizem zakrivil, da je vsa državna oblast v rokah ljudstvu sovražne in za delo nesposobne birokracije.

To je tedaj posledica narodnih šovinističnih preprirov! Bankrotna vlada naj nas tlači, socialno zavarovanje, varstvo delavcev, gospodarske reforme, pa naj bodo samo naše pobožne želje!

Mi socialni demokrati vseh avstrijskih narodov poznamo dobro važnost rešitve narodnega vprašanja. Prepričani smo pa tudi, da se to vprašanje ne bode rešilo z ministerskimi odredbami in sodnijskimi odločbami. Vsakemu narodu se v tem pogledu morajo pravice zagotoviti in sicer tako, da bode vsak posamezni državljani zamogel svojo narodnost pripoznati in jo tudi uveljaviti in da bode vsak narod imel jednako pravico samostojnosti in samovlade. To se pa more urediti le potem zakona, ker žalostni dogodki v zgodovini reševanja tega vprašanja nam pričajo, da je vsaka druga pot brezuspešna.

Zato zahtevamo, da se narodne pravice za vse narode in za vse dežele v državi določijo s zakoni; njihov vsebino pa naj tvorijo sporazumljenja posameznih celih narodov mej seboj.

Socialnodemokratska zveza je pokazala pot k tej rešitvi jezikovnega vprašanja. Predlagala je, da se voli odsek, ki naj na podlagi sporazuma med zastopniki vseh narodov izdela temelj za nova narodnostna prava. Toda meščanske stranke — nemški in češki nacionalci, krščanski socialci in poljsko kolo, niso bili zadovoljni s takim predlogom, glasovali so proti njemu ter je bil ravno vsled večine njihovih glasov odklonjen. Ko je nato vložila vlada svoj razum se, jako nepopolni zakonski načrt glede ureditvi jezikovnega vprašanja na češkem, bi bil moral parlament to priliko uporabiti ter delovati nato, da izposluje narodnostno pravo, katero jedino bi moglo zavarovati vsem narodom njihova prava, parlamentu pa, kateremu ravno ta narodnostni prepri ovira vsako delovanje, zagotoviti uspešnost njegovega delovanja.

Toda nacionalistične meščanske stranke so za vsako koristno delo nesposobne.

V jedni sami besedi uradnika so Čehi kakor Nemci, Nemci kakor Čehi našli povoda, in stavili v ospredje svojo politično moč. Iz stvari, ki je le parlamentarno etičnega pomena, izcimilo se je vprašanje narodne časti. In s trompetama, rogovi in raglami se je preprečilo vsako nadaljnje parlamentarno delo. S praznimi prepri, s dirjim razgrajanjem in pretepanjem so onečastili ljudski parlament, tako da se je sicer poosem nezmožna vlada ojunčila, in je izpodrinila ta parlament splošne in enake volilne pravice.

Samo v parlamentu se morejo narodi pomiriti. Obstrukcionisti ta parlament hočejo razdejati, in gospod Bienenrth jih pri tem podjetju

kot sokrivec podpira. Prisiljen je bil, da odstopi, a tega ni storil, nego njemu se je moral umakniti parlament.

Parlament je zaprt in narodom je podeljena beseda. Naj govorijo oni!

Narodi zahtevajo delaren parlament. Ljudsko zastopstvo ima izposlovati socialnih in gospodarskih preosnovnih zakonov, ki jih država že davno dolguje svojim narodom. Ono naj ne trati svoje moči s brezplodnimi prepri nego mora s stvarnim narodnim delom zavarovati narodom njih pravice. Zastopstvo avstrijskih narodov, izvoljeno na podlagi splošne in enake volilne pravice ne sme nikakor dopustiti, da jo izpodrine nesposobna vlada. Parlament splošne in jednake volilne pravice ne sme biti tak, kakor je bil parlament privilegirancer, ki nam je celih osem let, pričal o svoji nevelikosti, nesposobnosti in brezupnosti.

Delavci in delavke! Pozivljemo vas, da protestirate proti tem narodnim razgrajajem, ki one mogočujejo vsako uspešno delo. Protestirajte proti nasilju one vlade, ki hoče da trpijo narodi za ono, kar so zahrčili za vsako duševno delo nesposobni birokratje.

Na boj tedaj!

za pravice parlamenta proti samovladi birokracije!

Za mir mej narodi proti nacionalističnem ščuvanju!

Za socialno zavarovanje in socialne reforme, proti sovražnikom parlamenta!

Vlada je zakrivila, da je parlamentarno delo ustavljeno, in to samo zato, da zakrije svojo popolno nesposobnost za bodisikojno delo. Krive so tudi meščanske stranke, nacionalisti jedni in drugi, ki z brezpomembnim preprianjem ovirajo vsako resno delo. Proti vsem sovražnikom ljudskega parlamenta naj se dvigne vaša upravičena jeza, ker oni so poteptali vse vaše nade. Kot vihar se dvignite proti bankrotni Bienenrthovi vladi in proti sovražnikom ljudske stranke.

V boj za pravico in za delavnost parlamenta!

V boj za svoj kruh in za svoje delo, za pravo in za bodočnost proletarijata!

Socialnodemokratska zveza je storila svojo dolžnost. Meščanstvo naj bi vladalo v tej državi, a v svojem narodnem besnenju se mešarsko kolje mej seboj. Proletariat vseh narodov je združen in tvori čvrsto četo in izraža upe vseh narodov. Dočim so divjali šovinsiti, so bili zastopniki delavskega razreda vseh narodov združeni in edini. Resnimi opomini smo pozivali parlament, da stori svojo dolžnost, toda slišal nas ni nikdo. Sedaj pa sodite vi delavci in delavke in nam pomagajte! Vi sami pokazite na zločince. Pokazite vladi in vam sovražnim strankam, kaj je ljudska volja in kaj je ljudska moč!

Živila mednarodna socialna demokracija!

Socialnodemokratska zveza državnoborskih poslancev.

Nov atentat na železničarske pravice

Preje dni meseca januarja t. l. se je risilo na Dunaju sborovanje zastopnikov vseh avstrijskih bolniških blagajin. Tu je bil sborovalcem predložen nov zakonski načrt, sestavljen od Beckove vlade in tudi še predložen zbornici. Z namenom, da uredi splošno socialno zavarovanje, je vlada skorala ta načrt, ki se more imenovati naravnost nesramni napad na uza-konjene pravice železničarskih uslužbencev.

Načrt sam je Koerberjevo delo, ki ga je zapustil svojim naslednikom v svojem „programu“ o socialnem zavarovanju. Ta njegov elaborat, iz katerega je delarski svet marsikaj za železničarje škodljivega izključil, je njegovo nasledstvo, Beck-Gessmanova vlada sodel, predložila v nekoliko spremenjeni obliki a s isto vsebino z nado, da postane zakon.

V § 232 tega načrta je ročeno, da ponesre-cencu, ki vživa penzijo ali pa dobiva starostno rento, ne pristojna nikakoli renta vsled nezgode, ako penzija in starostna renta skupaj presegata njegov prejšnji zaslužek.

Zopet tedaj neupravičeni napad na uza-konjene pravice železničarjev, ker se jih na-merava oropati značnega dela onih zaimenjenih jim dohodkov, ki naj jim zavarujejo njihoro eksistenco v slučaju zgodnje nezgode in v slu-čaju zgodnje onemoglosti. In kako cluda to zavratno nakano v svojem poročilu motivira. Upa si celo trditi „da ta omejitvev istočasnega vživljanja nergodne rente in penzije ni nikada kršitev upravičenih železničarskih interesov in da bi dobi-vanje večih rent moglo slabo vplivati na službene raz-mere. Zakaj je pa ta strah upravičen, nam pove nadalje vlada s sledečimi besedami. Odkar se je uvedlo zavarovanje železničarjev, so železniški zdravniki opazili, uslužbenci večkrat izrabljajo zavarovanje proti nezgodam in tudi ono za slučaj onemoglosti. Pri tem se poslužujejo posebno simuliranja, najprikladnejše sredstvo jim je pa preti-ravanje posledic, ki jim jih povzročujejo nezgode.

To njihovo simuliranje oziroma pretiravanje se zrcali najbolje v zavlačevanju ozdravljenja, v slabih uspehih zdravljenja tudi pri malenkostnih poškodbah in v faktu, da se nererjetno množijo slučaji travmatične nevroze.

To naj bodo tedaj vzroki, ki naj cluda opravičujejo za njen namerovan zločin: „Naravnost podla se mora zdeti vsakemu pošte-nemu človeku taka motivacija. Železničarji so simulantje. A še več! Obdatčuje jih, da se na-lašč izpostavljajo nevarnostim, se nalašč poškodujejo, češ da komaj pričakujejo trenutka, da svoje zdravje zamenjajo s podporo, s katero ne morejo ne živeti ne umreti.

In vlada tudi hoče zanikati, da se s tem načrtom, ki poslani zakon železničarjem zgodi kaka krivica. To hoče dokazovati s ra-čuni, pozivaje se na to, da je pri nekaterih srota podpor res večja, nego je bil njihov

zadnji zaslužek. Pri tem pa vlada ne pomisli na one nesrečne uslužbence, ki delarno moč izgubijo že v svojih prvih možkih letih. Kje naj dobi on nadomestila za oni zaslužek, ki bi ga bil ponesrečenec dosegel do svoje starosti. Nobena renta mu le zgube ne nadomesti, dasiravno naš državljanski zakonik h odškodnino tudi prištera oni dobiček, ki bi ga bil pone-srečeni imel v svoji srečni prihodnosti. Tako glasi vsa naša sodna praksa, ki smatra pen-zijo za spopolniter nezgodne rente.

Pa še nekaj drugega namerava vlada pri tem svojem zahrbtnem podjetju. Izpodri-niti hoče pantetno zastopstvo v predstojništvu poklične zavarovalnice in uničiti vsak vpliv uslužbencev in delarcev pri tem zarodu.

Konečno se železničarje hoče prikrajšati tudi pri zavarovanju proti boleznim.

Vse to pripravlja ta železničarjem krš-čansko socialna in pa nemška svobodomiselná stranka kot »darilo« za spomin na šestdeset-letnico rladanja Cesarja.

Železničarji pa vejo, kaj jim bo v tem slučaju storiti. Učrtili bodo organizacijo, ter v kritičnem trenutku pokazali z njeno močjo, da se ne pustijo oropati zaimenjenih jim pravic.

DOPISI.

Jesenice-Trst. Tržaške partije pri tovarnih vlakih se na Jesenicah selijo iz jedne kasarne v drugo, tako kakor cigani izpod jedne skale pod drugo. Odkar je proga otvorjena, so jih nič manj kakor petkrat predjali. Seveda ne smete misliti, da so prišli iz slabšega na boljše. Bilo bi preveč dobrote od slavnega ravnateljstva! Bili so potisnjeni že v take prostore, ki niso prav nič slabši kot kak kmečki hlev. Saj veste, da ima »gospoda« te prostore jako čedne! Najboljše so se gotovo ti uslužbenci počutili v barakah, kjer so stanovali Čiči in Mekedonci. Prijaznih domačih živalic je bilo obilo, tako, da jim ni bilo dolgčas, kadar so se vlegali umorjeni od naporne službe v »postelje«. In to golazen so tudi zanesliedomov v Trst, v svoje družine! Ali, vse so uslužbenci potrepljivo prenašali, nadejaje se, da pridejo v kratkem v novo kasarno, kjer bodo za vse to primerno odškodovani. Toda, motili so se reveži; oni so obračali, ravnateljstvo je pa obrnilo. Ono ni vpoštevalo njih naporne službe, ki jo opravljajo skozi 42 predorov, polnih gostega dima in dušljivega plina. V Jesenice pridejo črni ko dimnikarji ter takorekoč siti prahu in dima, ki ga morajo požirati na tej, za nje tako naporni službeni poti. Mesto da je ravnateljstvo odkazalo tem zmučenim ljudem novo sezidano kasarno blizu kolodvora, jih je nastanilo v od-daljeni kurilniški kasarni, daleč zunaj od ko-lodvora. Vi ste preveč umazani, da bi vam mogli dati prostore v novi kasarni, si je mi-

slilo ravnateljstvo ter jih je poslalo iz saj zopet v saje, kjer naj se odpočijejo od svojega truda-polnega dela.

Naj bi se slavno ck. železniško minister-stvo blagovolilo enkrat prepričati, če je spremljevalnemu osebju pri tovarnem vlaku, ki pride iz Trsta na Jesenice tankaj sploh mogoče iti mej ljudi, predno se ne umije in temeljito ne očisti. In kako naj se tak človek vsede k mizi in zavžije ono bomo hrano, ki si jo je določil, da se okrepča, predno se pošteno ne očisti. To jim je pa v kurilniški kasarni nemogoče storiti, ker nimajo nikakih priprav in bi morali v to svrhu letati vsakokrat v novo kasarno, da se tam skopljejo. Ravnateljstvo je sicer tudi samo uvidelo, da je kurilniška kasarna za tovarno osebje preveč oddaljena, toda se neče odločiti, da bi temu odpomogla. Ravnateljstvo tudi vé, da ti uslužbenci ne vzamejo druge hrane seboj iz Trsta nego riž, kavo in pa olje. Vse drugo si morajo nakupovati na Jesenicah, in da ne delajo pot od kurilniške kasarne po dva ali tri krat, odhajajo takoj od vlaka vsi sajasti in zaprašeni s torbo v roki, nakupovat od bran-jeveca do branjeveca potrebna živila. Oni pa, ki pohajajo gostilne ali se hranijo v restavra-ciji, pa morajo letati sim in tja, da se preje osnažijo.

Pa tudi službovanje samo je vsled tega uslužbencem močno otežkočeno. Vlakovodja na primer mora iz severnega konca postaje iti oddajati svojo službo v postajniške urade ter potem storiti isto pot nazaj v kurilniško ka-sarno. Istotako se mu godi pri nastopu v službo, ker se mora najprej javiti pri službujočem uradniku, iti potem zopet nazaj k signalnemu vozu. Naravnost neverjetno je tedaj, da kljub temu ravnateljstvo neče ničesar ukreniti. Osebje pri tovarnih vlakih na progah kakor je Trst-Jesenice, ki vodi skozi 46 predorov zasluži vendar vso drugo pozornost od strani želez-niške uprave, nego ono osebje, ki vozi le ture od 4—7 ur na progah brez vsakih predorov. Posredovala je že deputacija pri ravnateljstvu v Trstu in obljubilo se jej je, da se bode tovarno vlakovno osebje prevažalo na lokomotivi v ku-rilnico, ali gospodje na Jesenicah še danes ne vejo ničesar o kaki tozadevni odredbi. Sicer pa moramo povedati, da se to nikakor ne dá uvesti.

Prizadeto tržaško tovarno vlakovno osebje se vsled tega obrača na slavno ravnateljstvo v Trstu, ki naj mu blagoroli čimprej odkazati prostore v novi spodnji kasarni, s čemur jim bode olajšana služba in ob enem tudi dana prilika, da se po prihodu na Jeseniško postajo unijejo in osnažijo.

Tudi še nekaj drugega imamo omeniti. V kasarni je razven jedne ženske pred kratkem bil nastavljen tudi hišnik. S tem je postrežnica zgubila seveda en del svoje plače; saj hišnik je tako povedal. Če je v kasarni potreben raz-ven postrežnice tudi hišnik, naj se oba pošteno

Kako je nastalo delavsko vprašanje.

Delavsko vprašanje je del modernega so-cialnega vprašanja.

Kakor se ni moglo razviti socialno vprašanje v obče, dokler niso bili dani pogoji, tako tudi ni govora, ne sledu o delavskem vprašanju, dokler ni bilo danih pogojev za delavsko gibanje, iz katerega se je potem razvilo delavsko vprašanje. Delavsko gibanje pa in potemtakem delavsko vprašanje, je nastalo še-le v modernem času.

Pogoji delavskega vprašanja so dvojni in sicer so pravnega in gospodarskega značaja. Pogoji pravnega značaja so: osebna svoboda, zasebno lastništvo, svobodna pogodba med delodajalcem in delojemalcem, t. j. delavcem. Pogoj gospodarskega značaja je pa razvoj tehnike.

V starem veku, ki traja v narodnogospo-darskem oziru od prvih početkov omike, pa do enajstega ali dvanajstega stoletja, vlada domače gospodarstvo, to se pravi: kar se je doma izdelalo, to se je tudi doma porabilo in povžilo. Blago se ni izmenjavalo, življenje je bilo patrijarhalno, po katerem hrepene še danes naši dedje in stari možaki. Denarja se sploh ni rabilo, ali pa le malo. O kapitalu niso imeli nobenega pojma, tudi dobiček, ki ga donša kapital, je bil popolnoma neznan. Cesar niso rabili zase, to so spravili v zaklad, ki je ležal mrtev. Sužnji so opravljali delo, ki ga opravlja danes delavec ali obrtnik. Poleg tega pa so opravljali sužnji tudi kulturno delo. Sužnji pa so bili brez vseh osebnih in političnih pravic. Gospodar je delal z njimi, kar je hotel; bili so njegova last, kakor je še danes njegova last živina, s katero počne kar sam hoče. O kakšnem pravnem razmerju med njimi in gospo-

darjem ni bilo govora. Tako gospodarstvo, ka-kor se nam kaže v tej dobi imenujemo navadno »naturalno gospodarstvo«.

V srednjem veku, t. j. od dvanajstega pa do šestnajstega stoletja imamo pa zopet čisto drugačen gospodarski značaj. Na kmetih je ži-velo še vedno naturalno gospodarstvo in patri-arhalno življenje, toda središče gospodarstva je bilo v mestih, pri obrtnikih, ki so se osvo-bodili suženjstva in dobili posebne pravice. Te obrtnike so pa plemenitaši podpirali, ker so jim donasali novih dohodkov, bili so zanje na-mreč druga molzna krava. Plačevali so davke, carine i. t. d. V tem srednjeveškem gospodarstvu je delo že razdeljeno. Eden je izdeloval to, drugi ono stvar. Nastali so posamezni stanovi. V zvezi s to razdelitvijo dela, je kupo-vanje in zamenjavanje blaga, kar se je vršilo na trgih, ki so igrali takrat veliko vlogo. Obrtniki so kupovali drug od drugega. Toda obrtniki niso delali za zalogo, niso delali v svrhu konkurence ali razprodaje na debelo. Vsak obrtnik je naredil toliko izdelkov, kolikor je mislil, da bo mogel prodati ali zamenjati. Za-menjavanje ali kupovanje se je vršilo narav-nost iz roke v roko, brez prekupcev ali po-sredovalcev (mešetarjev).

Trgovine v današnjem pomenu besede ta-krat še ni bilo. Kredita tudi niso poznali in še sedaj niso poznali pojma kapitala. Obresti sicer niso bile neznane, vendar še ni bilo obresto-vanje razširjeno. V tej dobi pa že kroži denar, zato se imenuje to srednoveško gospodarstvo »denarno ali mestno gospodarstvo«.

Vsa tedanja družba je bila razdeljena na stanove: plemenitaški, duhovniški in kmečki stan. V političnem pomenu je ta družabna uredba takozvani »fevdalizem«. V gospodarskem zmislu imamo zadružno uredbo, imenovano »ce-hovsko«. Čehi so imeli samoupravne določbe,

ki so bile seveda potrjene od višjih gospodk. Te določbe (pravila ali »statuti«) so določale delavske razmere, kakor mezdo (plačo) delavni čas, število učencev, pomagacev, določale so število izdelkov, ki so jih smeli narediti obrtniki itd. Obrtnik ni smel svobodno izdelovati, kolikor in kar bi bil hotel, ampak določeno je bilo v pravilih tako, da so imeli vsi dosti dela in da ni nikdar preostalo blaga. Med majstri in pomagači (delavci) pa ni bilo svobodne po-godbe. Vse je bilo določeno po statutih cehov, cehovskih družb, v katere so bili združeni obrtniki. V malem so odgovarjale te cehovske družbe današnjim konsorcijem. Seveda v ma-lem. Pomagači (delavci) so delali po večini le za naravno plačo (naturalije), za hrano, obleko in za stanovanje. Vse to so dobivali od gospo-darja, s katerim so se čutili kot ena družina. »Čehi«, to je te družbe obrtnikov, so pa skr-bele, da se postali pomagači po nekoliko letih samostojni mojstri.

Čehi so vspevali. Na Angleškem, je n. p. skrbela država sama s zakoni za tako zadružno življenje. Z novim vekom pa začenja popoln preobrat.

Odkrila se je Amerika in odprla pot v vshodno Indijo. Doslej se je osredotočevala prekomorska trgovina samo v gorenjeitalijan-skih republikah, kakor n. p. v Benetkah, v Ge-nevi, kjer so se tudi začele razne industrije, ki so se še do danes cohranile, n. p. banke in borze. Po odbritju Amerike leta 1492., so pa postala središča prekomorske trgovine, de-žele ob Atlantskem morju. Prvenstvo je imela Španija, potem Portugalsko in Francija. Po propadu Španije v sedemnajstem stoletju, sta nastopili njeno dedščino Anglija in Nizo-zemska.

(Dalje prihodnjič.)

plača in naj se z nastavljenjem hišnika ne trga zaslužka postrežnici. Sploh bi pa bilo priporočati, da se mesto hišnika odda takim ljudem, ki so za take posle sposobni, to je, ki skrbijo res za red v hiši, ne pa ljudi alla Pišek, ki oprizarja vedno kravale v kasarni. Saj se je pred kratkem imel zagovarjati pred sodnijo v Kranjski Gori radi svoje žene in svojega otroka, ki jih v svoji pijanosti baje pretepa in tako vznemirja ljudi, ki so prepotrebni počitka. Parno kurjavo bi lahko oskrboval en delavec, druga opravila pa postrežnica in hišnika sploh ni potreba. Njegovo stanovanje bi se moglo uporabiti za ono vlakovno spremno oboje, ki se-le malo časa mudi na Jesenicah in na ta način bi tudi tovarno vlakovno oboje dobilo prostora v novi kasarni. Takih hišnikov pa železniška uprava še posebno ne rabi, kakor je Pišek, ker je njena dolžnost v prvi vrsti skrbeti za trezne in podpore potrebne ljudi ne pa za pijance.

Ljubljana. Železničarjem na znanje! Mej sodrugi železničarji v Ljubljani je raztrošeno napačno mnenje, da je »Organizacija tobačnih delavk in delavcev za Avstrijo« klerikalno podjetje. To ni res! Ta organizacija nima pravič skupnega s klerikalnim »Podpornim društvom za tobačne delavce« kakor tudi ne? »Organizacija krščanskih tobačnih delavcev«, »Organizacija tobačnih delavk in delavcev za Avstrijo« stoji popolnoma na razrednem stališču, in je tedaj dolžnost vsakega železničarja, čegar žena je morebiti delavka v tobačni tovarni, da jo tudi v tem slednjem društvu organizira. Razume se tudi, da more vsakdo tudi podpirati društvene naprave te organizacije.

Razne stvari.

V železniški parlamentarni odsek je bil pri volitvi dne 25. januarja t. l. izvoljen poslanec in sodrug Müller.

Kaj je pravzaprav »Reichsbund«? Zadnji čas se nam je nudila prilika, pogledati v zbirko okrožnic A južnoželezniškega glavnega ravnateljstva. Slučajno nam pade v oči tudi okrožnica, datirana od 11. januarja 1909 štev. 1104 S, in podpisana od administrativnega ravnatelja Kaizla. V 28. točki govori ta okrožnica o pobiranju članarine za »Državno zvezo avstrijskih železničarjev na Dunaju«. V smislu iste pobirajo namreč lokalni ovlaščenec »državne zveze« članarino pri personalnih blagajnah. Imajo za to posebno prirejene kupone, katere uradniki južnoželezniške uprave sprejemajo v potrdilo.

Sedaj vi, južni železničarji sami, po svoji domači pameti presodite, kaj je Dr. Weifner in pa njegov Reichsbund. Kdo železničarjev naj vendar kaj zaupa taki »organizaciji«, ki jej železniška uprava pomaga k razvoju, ki jo podpira na tako izdaten način. Da način, kakor se pobira članarina, glasom omenjene okrožnice, je nesramni in zato prav značilen za Weifnerjevo organizacijo. Kako naj vendar taka organizacija nastopa proti oni železniški upravi, ki sama pobira članarino pripadnikov? Kaj ni to društvo že a priori odvisno od železniške uprave, proti kateri kaže voljo in mu je namen zastopati koristi svojih članov? No, južnoželezniška uprava že vé, kaj dela. Ona dobro vé, da je ta Weifnerjeva »Državna zveza« stvarjenje, ki zastopa le interese železniške uprave, na račun svojih članov, ki si za tako sleparstvo morajo še plačevati. In da je ironija tem večja, se jim članarina za tako organizacijo otrgava že pri izplačevanju njihovega zaslužka od delodajalca samega, pri blagajni.

Je-li morda še kdo med vami, ki se ne bi s studom zgražal nad tako izdajalsko organizacijo in ki ne bi pljunil v obraz človeku, ki vodi to organizacijo pod pretevo, da zastopa z njo koristi železničarjev!?

Tako nam postaja vedno bolj razumljivo, kako morejo vendar take in slične stavkokazne organizacije obstajati pri malenkostnem številu svojih zapeljanih pripadnikov. Na razpolago imajo pač vsega od strani onih, katere fiktivno zastopajo. Od kapitalistov delodajalcev dobijo vsega, kar potrebujejo za svoje svakdanje življenje. Toda, počasi pride vse na dan in prav gotovo se dogodi z Dr. Weifnerjem isto, kar se je že enkrat zgodilo, namreč, da ga razkrinkanega njegovi lastni pripadniki vržejo, ven, na cesto, a tako, da se ne dvigne več.

Črtica k socialni politiki c. k. avstrijskih železnic. Kako se morajo železničarji truditi in bojevati za vsak novčič zvišanja njihovih plač, o tem priča zgodovina njihovih energičnih nastopov v energičnih bojih, ki so jih vojevali posebno v zadnjih letih. Vsaka njihova posamezna zahteva je naletela na velik odpor železniške uprave, čes da ni najti denarja, da bi se železničarjem pomagalo. Vendar pa je ta izgovor jako jalov, in velja le nasproti opravi-

čenim zahtevam nižjega delavstva, nikakor pa ne toliko pri podpiranju višjih uradnikov, ki vendar nikdar ne živijo v taki bedi, kakor nižji železniški uslužbenec. Če na primer prosijo podpore morebiti enkrat na leto kak nižji revni uslužbenec, ki ima veliko družino, poklicani organi pomagajo z ramami, češ ni denarja in ga odslovijo s kakimi 10 do 15 kronami. Ravno isto se zgodi tudi vdovam in umirovljenim delavcem, ali uslužbencem. Za umirovljene višje uradnike pa se ima vedno dovolj denarja in dobivajo o različnih prilikah kakor na primer k božičnim praznikom kar po 80 do 100 kron samo v svrhu, da svojim otrokom nakupijo igrače in drugih več ali manj nepotrebnih stvari. Uslužbenec in delavec se pa vedno prav sladko govori, naj bodo zadovoljni in mirni, češ da imajo vendar le lepe dohodke. Ravno pred kratkem se je zopet odredilo, da se mej — zadolžene uradnike vseh dvanajstih ravnateljstvenih okrajev razdeli svota 564.000 kron. In pod različnimi skritimi naslovi se je razdelilo zares mej pozameznike 70 do 800 kron podpore, kar jim pa seveda večkrat tudi prav malo pomore. Če pa se zadolži, ubogi uslužbenec, se ne zmeni nikdo zanj; iz sodnije hodi eksekutor v njegovo stanovanje, železnica mu pa preti s § 34 službenega reda. Samo človeka nima, ki bi mu dal podpore. Še slabše se pa godi delavcem z njihovimi nizkimi mezdami. Ni potreba, da prikrivamo, povejmo odkritosrčno, da je prav dosti takih uradnikov ki so tako zadolženi, da jim pravzaprav ni moč več pomagati. Le nekaj njih dela častno izjemo; res je namreč, da tudi nekaj uradnikov zagazi brez svoje krivde v stisko, v dolgove, ali večina njih se zadolži le po svoji lastni krivdi. Ali vendar, kaka razlika, kadar gre za zboljšanje delavskih plač v primeri s podporami za plačevanje uradniških dolgov. Dočim za ubogega delavca ni niti novčiča, so za dolgove uradnikov na razpolago kar stotisoči. In pripomniti je treba, da višji uradniki vendar nimajo takó majhnih plač, da bi morali ravno stradati. Razven tega pa si ti slednji znajo tudi prav pametno pomagati, pri čemur jim železniška uprava, država gre lojalno na roko. Pustijo se upokojiti in vstopajo potem v ministerstvo, kjer dobivajo še prav lepi honorar, do 8 kron na dan. Seveda javnost o tem ne sme ničesar zvedeti in tudi še kaj drugega lepega ne. Če na primer kak delavec najmanjšo stvarico izmakne, je kar na mah odpuščen. Pa kaj bi se sploh temu čudili, saj vendar vsakdo vé, da se zapirajo le taki tatovi, ki kradejo po novčiču; tatovi v frakih in glasé rokovnicah imajo pač srečo. Kolikokrat se čuje, da je kak višji uradnik na primer kak inšpektor bil brzojavno upokojen. Brzojavno upokojenje mora imeti vendar svoj vzrok! Samoposebi se razume, da vsak povprašuje, čemu taka naglost. Odgovora seveda ne dobi nihče, ali vprašanje ostane le neodgovorjeno, ljudje si pa govorijo drug drugemu na uho, dokler ne pride moment, ko bodo povedali na glas, tako da bode mogla čuti vsa javnost in s tem se bode odkrila vsa gnjiloba državnoželezniške uprave v socialni politiki. Od tedaj se bode pa mogoče vpoštevalo nekoliko bolj siromaštvo in potreba železniških delavcev in uslužbencev.

Amnestija za disciplinarne pregreške. V prvi številki letošnjega leta smo objavili amnestijski odlok c. k. železniškega ministerstva, s kojim se ima v proslavo šestdesetletnice vladanja Cesarja *vsem državnoželezniškim uslužbencem*, ki so pred temi dnevi bili pravomočno obsojeni na kako disciplinarno kazen, izvzemši na kazen z odpuščenjem, ta kazen odpustiti in posledice, ki bi jih ista zanj imela, brisati. Tega odloka večina železničarjev ni prav razumela. Oprostijo se vse disciplinarne kazni in službeni pregreški, izvzemši onih, ki se v smislu § 95 odst. 3 kaznujejo z odpustitvijo. Pri slednjih pregreških pa se ima postopanje le tedaj ustaviti, če je disciplinarna kamora razsodila na manjšo kazen, nego na odpuščenje od službe, če ta razsodba še ni postala pravomočna in če jo je potrdil kak državnoželezniški ravnatelj. Vse posledice kazni, kakor na primer, oviranje pri avanziranju, se imajo brisati. Če se je pa uslužbenec pregrešil pred izdajanjem odloka, tedaj se ima vsako disciplinarno postopanje pri njem sploh opustiti, seveda ako pregrešek ni tak, da bi se ga po § 95 službenega reda moglo kaznovati z odpuščenjem iz službe. Če je pa kazen eventualno že izrečena, ima ista le tedaj izostati, ako je disciplinarna kamora razsodila na manjšo kazen, kakor je odpuščenje iz službe.

Reforme v državnoželezniški upravi. Že dalje časa se pripravlja tudi državnoželezniški uradni »šimelj«, da vrže svoj zastareli komat med staro šaro in si nabavi novega, modernega. Država namerava uvesti celo vrsto novih naredb, s katerimi hoče z jedne strani olajšati, z druge

pa skrajšati različna poslovanja, ki jej sedaj kradejo toliko in toliko zatega časa. Marsikatero rešitve so sedaj odvisne od dveh instanc, od ravnateljstev in od železniškega ministerstva, to je, drug drugega vprašujeta za mnenje, kako naj se to ali ono stori. To dvojestransko poslovanje namerava sedaj odpraviti in se hoče večje število upravnih poslov, ki niso ravno prav velike važnosti, poveriti državnoželezniškim ravnateljstvom v ekskluzivno kompetenco. Do sedaj se je moralo ravnateljstvo navadno obračati vselej na ministerstvo, da prej ono izreče svoje mnenje, oziroma naroči ravnateljstvu, kako naj reši kako vlogo. Od sedaj naprej bode v poslih, izročenih v področje ravnateljstva, le-to samo, neodvisno postopalo. Ravnotako se hoče dati večje samostojnosti najnižjim organom izvrševalne službe, to je pozameznim postajenačelnikom. Le-ti so do sedaj nekako preveč odvisni od ravnateljstva, oziroma, ceremonije, s katerim se rešujejo vprašanja spadajoča v ta nižji službeni delokrog, so preveč komplicirane. Tudi temu se hoče odpomoči tako, da bodo postajenačelniki v določenim delokrogu lahko postopali samostojno, na svojo lastno odgovornost. Pa tudi sicer se namerava še marsikaj zboljšati v poslovanju državnoželezniških uradov. Tako posebno glede vednega predlaganja statističnih in drugih perijodičnih izkazov, poročil i. t. d. Uvede se tudi popolnoma ustno, oziroma telefonično obveščanje mej posameznimi oddelki istega urada in se pisarenje omeji le na najbolj važne slučaje. Z jedno besedo, železniški uradni šimelj se hoče modernizirati in uvesti se hoče sploh vse moderne pisarniške pripomočke. Tako hoče nakupiti posebno več pisalnih strojev, aparatov za kopiranje i. t. d., kar je železniška uprava do sedaj premalo vpoštevala.

Vse te reforme so na papirju že izvedene in železniška uprava jih baje prav v kratkem pošlje posameznim ravnateljstvom, da ih izvedejo.

Koliko nesreč je bilo leta 1906 na železnicah? Od vsakega milijona potnikov je leta 1906 ponesrečilo na železnicah in sicer se jih je

	smrtno poškodovalo	ranilo
na Nemškem	0-08	0-39
na Avstro-Ogarski	0-12	0-96
na Francoskem	0-13	1-18
na Angleškem	0-14	1-94
v Švici	0-20	1-04
v Belgiji	0-22	3-02
na Ruskem	0-99	3-93
v Združenih državah ameriških	0-45	6-58

Poročila o shodih.

Dne 16. jan. su je vršil občni zbor krajne skupine Celje. Po obširnem poročilu sodr. Felicijana so bili izvoljeni v vodstvo slednji sodrugi:

Predsednikom Josip Maren, vratar pri južni železnici v Celju; blagajničarjem Karlo Vidič; zapisničarjem Karol Felicijan; odbornikom Vilibald Becker, Blaz Bremec, Julijan Golob, Alojzij Kump, Alojzij Grad, in Anton Orlénik.

Dne 17. jan. se je vršil občni zbor krajne skupine Zidanmost. Predsedoval je sodr. Pečnik ki je o odborovem delovanju podal jako obširno poročilo. V novi odbor so bili izbrani:

Predsednikom Josip Pečnik; njegovim namestnikom Andrej Močivnik; zapisničarjem Ignacij Stropnik, njegovim namestnikom Jernej Pohar; blagajničarjem I. Florijan Stigl, namestnikom II. Ivan Vodisek, namestnikom III. Ferdinand Vonišek, namestnikom IV. Josip Stropnik; kontrolorjem Ferd. Jaut, namestnikom Fran Supan; knjižničarjem Ivan Obračun, Anton Firm.

Dne 1. febr. se je vršil občni zbor krajne skupine Trst I. Poročilo predsednikovo in blagajničarjevo se je vzelo s zadovoljstvom na znanje. Letni račun izkazuje 3917 kron 59 v. dohodkov in 3630 kron 25 v. izdatkov, tako, da je v blagajni čistega 287 kron 34 v. Staremu odboru se je podelil absolutorij in izvolil se je tale novi odbor:

Predsednikom Ferd. Končnik, podpredsednikom Fran Jernejčič; blagajničarjem Anton Zlobec; odbornikom: Anton Schneider, Ig. Sikorjanja, Ivan Mislej, Andrej Mlač, Josip Grbec, Ferd. Reven, Josip Bohinec, Josip Pečar, Ant. Pegan, Jak. Stojković, Karol Salomon in Fran Kline; pregledovalcem računov Bern. Bremsak, Jos. Krajner in Iv. Skorjanec.

Na občnem shodu je poročal tudi sodr. in državni poslanec Tomschik o splošnem delovanju organizacije tekom zadnjih let.

Dne 2. febr. ob 6 uri pop. se je vršil v Delavskem domu v Trstu občni zbor podružnice II. Iz predsednikovega poročila je bilo razvideti, kako intenzivno je podružnica delovala v preteklem poslovnem letu. Blagajničarjevo poročilo je izkazalo 7529 kron 35 v. dohodkov in 6973 kron 75 v. izdatkov, tako da je ostalo v blagajni čistega 555 kron 60 v. Obe poročili so bili vzeti s zadovoljstvom na znanje, in se je staremu odboru podelil absolutorij.

Novi odbor je sestavljen tako-le: Predsednik: Ivan Zink, namestniki: Josip Tondl in Herman Marehl, zapisničar: Alojzij Gnuse, namestniki: Frie Strauss, Josip Kurnik; blagajničar: Fran Konič, namestniki: Josip Kampfer, N. Kosuta, Josip Plavec, Anton Turk, Karol Probst; za Oprčo: Fran Marinčič, Ivan Trebec; za

Herpelje: Ivan Bergant; **za Koper:** Ivan Tuma; **knjižničarji:** Karol Probst in Stefan Pronitzer; **pregledovalci računov:** Val. Robin in Ferd. Nadrag; **odborniki:** Josip Tomaschek, Josip Tondl, Anton Vajdič, Rihard Mohatti, Jak. Travan, Josip Vodenak, Miha Počivavšek, Anton Frank, Josip Martinec, Ed. Kizwardey, Rud. Vistič, Rih. Tvrđy, Karol Eisner, Peter Elbinger, Fran Pernek, Fran Čec, Jos. Hamel, Jos. Kokž, Josip Kremzer, Avg. From, Viljem Schoss, Jos. Pavletič, Ivan Griec, Leop. Vertovšek, Jos. Kolbič, Gasper Ban, Miha Zuanic, Fran Tauzig, Ivan Sedmak in Fran Pertot.

Po izvolitvi odbora je sodrug in državni poslanec Tomaschik poročal o delovanju organizacije tekom zadnjih let.

Dne 3. febr. se je vršil v Trstu v Via Giovanni Boccaccio štev. 25. občni zbor podružnice III. Poročilo predsednikovo o delovanju odbora in poročilo blagajničarjevo se je vzelo zadovoljstvom na znanje. Staremu odboru se je dal absolutorij. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi.

Za predsednika Falk, namestnikom Bizjak, blagajničarji: Rigler in Gorjanc; zapisnikarji: Schein, Öhlsasser, Frank; revizorji: Paulin, Deisinger; odborniki: Peer Kožman, Istenič, Klaver, Monti. Ukmer, namestniki: Hebein, Gruden, Kančič.

Zapisnikarjem so bili izvoljeni Kaučič, Gruden in Monti.

Dne 9. febr. se je vršil shod slovenskih železničarjev v Gorici v pivovarni *Steinfeld*. Poročala sta sodr. Kopač in sodr. Dr. Tuma.

Istega dne zvečer ob 7. uri se je vršil shod krajne skupine Gorica I., na katerem je poročal sodr. Kopač. Shod je bil izvanredno dobro obiskan. Zborovalci so po shodu korporativno odkorakali na shod državnih železničarjev. Torej tudi v Gorici so železničarji oživeli in je gibanje živahnije nego je bilo pred nedolгим časom. Gotovo pa se opaža tukaj upliv Dr. Tumovega delovanja.

Dne 10. febr. se je vršil shod članov vplačevalnice Krmin. Poročal je sodr. Kopač. Novim zaupnikom so bili izvoljeni: Fran Jeraj, Štef. Klanšek, Dom. Cuzit in Jos. Mian; blagajničar je Leo Schiwitz.

Prejemamo in objavljamo:

Velecenjeni gospod urednik!

Oprostite, da tudi iz tega še malo poznate kraja, nove proge Trebnje—Št. Janž, priroma kak mali glasek do Vas, v slavni Trst. Pisec teh vrstic sem povsem še neznan oseba — ali, da sem zvest pristaš soc. dem. stranke in načel, smete biti prepričani, tudi sem naročnik Vašega cenj. lista »Železničarja« in zato povsod, kjer le morem tudi agitiram za našo stvar.

Nekaj mi sili pero v roke, kar se tiče naše toli zapuščene kategorije; najslabša je med vsemi. In katera kategorija je to!? Ne bo vam težko uganiti. To smo »Aush. Stationsmeisteranwärterji« in Stationsmeisteranwärterji!

Druzega nič, kakor dolgo ime, to smo prejeli po novi regulaciji plač in pa zvišano nočno doklado po oktobru 1908. Seveda nočna doklada je zboljšek za tiste, ki imajo nočno službo. Kjer pa ni nočne službe, tudi ni te doklade. In to je pri vseh lokalnih železnica. Na lokalnih progah ni nikjer nočne doklade, razun pri nas v Št. Janžu. Zboljšale so se plače uradnikom IX., X. etc. razreda, kaj fino so avanzirali čuvaji, ogibni čuvaji, tako, da stoji skoro vsak boljše, ko nas eden. In vendar, naša služba, naša odgovornost!? Toraj že Ti so na boljšem! Pojdimo dalje!

Jaz sem stopil v službo c. kr. drž. želez. leta 1905 8. maja, toraj služim 4. leto. *Napravi sem celo nižjo gimnazijo*, pri vojaki sem v 3 letih avanziral do *feldvebelja*. Poznam pa tudi par mojih kolegov, ki nimajo nobenih šol; samo 3 ali 4 razrede ljudske šole (normalke). Prišli so k železnici, se naučili malo brzojaviti, so napravili brzojavni izpit in bili so prepuščeni k prometni praksi; napravili, recimo, prometni izpit in danes so isto — kot jaz. — In takih je vse polno; v vsakem »*Aush. Stationsmeisteranwärter*« se blestijo po 2 do 3 imena. Sicer pa bognečaj, da bi jim bil nevošljiv. X + Y je postal s tem dnem iz delavca tam in tam »kak Aushilfsstationsmeisteranwärter mit Taglohn per 3 K.« etc.

Jedino pravično bi bilo na primer tako-le: Kdor je napravil nižjo gimnazijo, nižjo realko ali recimo 2 razreda pripravnice (učiteljska) naj bi postal takoj *poduradnik*, ali pa »*Unterbeamtenstellvertreter*«, to je poduradniški namestnik kakor je n. pr. pri južni železnici, toraj s plačo 1200 K. Edino to bi bilo pravično.

Tako pa nas je, da se nič ne motim, gotovo skoro 50 odstopkov s temi studijami, ki sem jih zgoraj omenil, ki jednako trpimo,

z raznimi, ki nimajo nikake višje šolske obrazbe, razven to, kar so se učili v normalkah.

Zato tudi nima naša kategorija pri uradnikih kakor tudi ne na drugih mestih, nobenega ugleda, ker se rekrutira iz vsega mogočega materiala. Da, rekel bi, še celo poduradniki nas nekako prezirljivo in po strani gledajo, dasi je gotovo tudi mej njimi marsikateri, tak, ki se je naučil še-le pri vojaki podpisat svoje ime.

Toraj že v teh par primerih, ki sem Vam jih navedel, se nam godi velika krivica, nam vsem, ki smo pohajali srednje šole, a se le-teh v naši službi absolutno nič ne vpoštevajo.

Ako železniška uprava že nato toliko gleda, da ne more postati nikdo uradnik, kdor nima matrne, naj bi se tudi takim, ki imajo, kakor sem bil že omenil, nižji gimnazijo, realko, etc., odkazala njih studijam primerna in sicer mislim, da zahtevam po vsej pravici, edino le *poduradniška mesta*, kakor je to tudi usus povsod, pri sodnijah, davkarijah in drugih uradlih.

Še ena primera!

Poznam prožnega mojstra, ki ni služil pri vojaki 12 let, ampak samo 6 let. Postal je feldvebel. Šol nima nikakih. Prišel je k železnici 1907. in bil takoj vzet kot »Aushilfsbahnmeister«, pomožni prožni mojster. Po preteku enega leta je bil nastavljen kot prožni mojster! s plačo 1200 Kron. — Iz srca mu prevoščim.

Če se pregleda delo nas jednega in delo prožnega mojstra, kakšen razloček! Gotovo imamo mi večjo odgovornost in več opravila.

Ti so nastavljeni takoj s plačo 1200 kron, a nas jeden z 900 kronami. Razlika tedaj občutna.

Mi moramo delati isto kot vsak uradnik, bodisi v brzojavni, prometni ali komercijelni službi. Da govorim resnico, še tri krat bolj moramo vleči in delati po postajah, nego uradniki. Uradnik si večkrat privoščiti sprehod po peronu gor in dol, z rokami v žepu in s cigareto v ustih, in mi moramo delati zanj račune itd. Primerov bi Vam lahko navel brez števila. Toraj delo je isto, kakor delo uradnika. A plača, — da se Bog usmili!

Lahek je račun! 900 K imam letne plače. Od teh moram plačati v bolniško blagajno, provizijski fond, kolektivno itd. tako da *prvi* dan v mesecu dobim na roko *čistih*, piši in govori 63 Kron in 75 vin.

S tem borim zaslužkom naj živim sebe, zeno, 2 otroka in še kako staro mamo! Itd. itd.

Bilo bi toraj dobro, da se kdo malo zavzame za našo kategorijo. Naj bi se ukrenilo kaj primerne in pravičnega; naj bi se jemalo v poštev tudi studije; z eno besedo, da izrazim svojo upravičeno željo, naj bi se naša kategorija pričejala takoj s poduradniškim mestom.

In ravno radi tega tavamo, kar nas je takih, ki imamo nekaj šol, sém in tja. Nekaj nas je pri organizaciji, a zelo malo; drugi so zopet pri »*Expedientu*«, in iščemo pomoči. Koliko njih si poišče drugod službe i. t. d.!

Koliko več bi jih lahko bilo organiziranih! Ker pa vidijo, da je tu pa tam vse eno, postanejo — indiferentni. Bilo bi dobro da bi se enkrat kaj sprožilo v tem opiru, ker marsikateri kolega mi je rekel, saj bi bil že pristopil k organizaciji, pa vidim, da se za nas nihče nič ne zmeni, ampak samo za uradnike, za vlakovno spremno osobje in čuvaje.

Vox populi, vox Dei — splošno mnenje je to! Za to sem Vam napisal te vrstice.

Oprostite, če vas s tem nadlegujem; potrebno in pravično bi bilo, da se kaj ukrene. Bodite prepričani, da bi s tem organizacija zadobila dosti novih udov od naše strani. Nam samim bi pa bilo tudi dosti pomagano.

Blagovolite tedaj, če Vam je mogoče, za nas v tej zadevi na kompetentnem mestu kaj storiti in gotovo Vam bomo vsi hvaležni.

Pipán Anton,

namestovalni prožni mojster
v Št. Janžu na Dolenjskem.

Pripomnja uredništva: To pismo smo priobčili, ker se v splošnem, to je v njega stvarnej vsebini z njim strinjamo. Bodi povedano piscu in vsem njegovim interesiranim tovarišem, da je to vprašanje na dnevnem redu in se vrši v kratkem tozadevna konferenca.

Ne strinjamo se pa z dopisnikom, oziroma z njegovimi kolegi, če se samo tedaj spomnijo organizacije kadar, jih kje čevelj tišči. Da še nekaj več! Najpreje zahtevajo, da jim organizacija kaj izposluje in potem še-le pravijo, hočejo postati nje člani. Taki pojmi o organizaciji so jako nezdravi in popolnoma napačni. Takim ljudem svetujemo, da se sprijaznijo malo s kako socialistično knjigo o strokovnih organizacijah in da čitajo vestneje svoja strokovna glasila. Pokaži se najpreje vrednega dobrote in potem ti bo tudi podeljena!

Poslano*)

Ker sem bil v številki 5. »Naše Moči« tako nesramno napaden, objavljam sledeče:

Ni res, da sem v času svojega službovanja nagovarjal železničarje, da pristopijo k socialni demokraciji. Tega mi sploh ni bilo treba storiti, ker so razven petih čuvajev itak vsi organizirani. Res je pa, da je čuvaj **Vrhovec**, nagovarjal prožne delavce iz Rinskih toplic, da pristopijo v »Prometno zvezo«. To lahko potrdim jaz in še dosti drugih mojih tovarišev. Dotičnik se je tudi izrazil proti neki osebi, da me naznani na ravnateljstvo. Prav želim, da to stori. Potem mu dokažem na sodnji, kdo je obrekovalec in slepar. Najbrže je že pozabil, da je enkrat že moral preklicavati pred kurilniškim predstojnikom žalitve svojega dolgega jezika proti meni; takrat mi je tudi obljubil, da me pusti za naprej pri miru. Če prav v kratkem ne utihne, si bodem že jaz sam preskrbel mir pred takim propalcam, ki drugim kradejo čast in poštenje. Toda ne nameravam z denuncijantstvom, ker nisem še tako nizko padel, da bi na tak podel način skušal užugati svojega sovražnika, kakor je pa storil čuvaj Vrhovec.

Ne tajim, da sem socialni demokrat in tudi hočem v svojem prostem času vedno delovati za socialno demokracijo; v službi pa hočem biti pošten in vesten železniški uslužbenec.

Očita se mi tudi, da sem revež. Gotovo sem! Tega tudi ne maram in ne morem tajiti. Hiše nimam, kakor jo ima Vrhovec. Vendar pa smelo trdim, da nisem tak duševen revež, kakor je Vrhovec in njegovi vrstniki »Prometne zveze«. Toliko možgan imam, da mi je preniko, klečeplaziti za fajmoštom. Tudi bi rajši daroval kaj naši socialno-demokratski organizaciji nego pa kaki cerkvi.

Kar se tiče »ta kratkega«, pa prepuščam »triperesni deteljici«. Nje »kapo« je sam strasten alkoholist, kar gotovo ne upliva malo na ostalo »deteljco«.

Oni železničarji pa, ki bi jih bil jaz na kajisibodi način sleparil, ali jim obljuboval, da bodem zanje članarino plačeval, ali pa jih morebiti celo obrekoval, naj se takoj javijo, če imajo kaj poštenja v sebi, oziroma če imajo za to poguma. Lahko je pisariti v časopise in se skrivati za urednikov hrbet. Pridite na dan, vi obrekovalci, da vam pokažem na sodnji, kaj sem jaz in kaj ste vi. Dokler se pa na javite ostanete strahopetni in vsled tega še bolj nesramni in tatje tujega poštenja.

Na dan torej, »poštenjaki«!

Fran Rožič,

vozni pregledovalec

Zidan Most.

*) Za dopise pod tem naslovom uredništvo odgovarja le toliko, kolikor predpisuje zakon.

Vršijo se sledeči shodi in zborovanja

Dne 17. febr. je v **ZIDANEM MOSTU** shod »oberbavarjev«. Naj se ga vdeležijo v velikem številu, ker se imajo za njih jako važne stvari sklepati.

Dne 18. febr. je shod krajne skupine **CELJE** istotam.

Dne 19. febr. je shod v **Ptuju** s predavanjem: »*Vera in delo*«.

Dne 20. febr. je občni zbor krajne skupine v **PRAGERSKEM** s predavanjem: »*Vera in delo*«.

Gostilna

„CASA DEL POPOLO“

(Zadružna delavska gostilna)

Trst, ul. S. Lazzaro in ul. S. Catterina

Domača kuhinja vedno dobro preskrbljena. —

Cene zmerne. — Shajališče zunanjih sodrugov.

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena. Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Josip Kopač**
Tiska **Dragutin Priora** v Kopru.